

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński (przewodniczący)

SSN Marek Siwek

SSN Paweł Kołodziejski (sprawozdawca)

w sprawie **A. K.**

oskarżonego o przestępstwa z art. 190a § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 7 maja 2025 r.,

skarg pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej i prokuratora

na wyrok sądu odwoławczego - Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 25 października 2024 r., sygn. akt VI Ka 539/24,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Tychach

z dnia 18 kwietnia 2024 r., sygn. akt II K 1189/23

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargi;

**2. obciążyć oskarżycielkę posiłkową D. H. uiszczoną przez nią
opłatą sądową w kwocie 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł;**

**3. w pozostałym zakresie kosztami postępowania skargowego
obciążyć Skarb Państwa.**

Paweł Kołodziejski

Igor Zgoliński

Marek Siwek

UZASADNIENIE

A. K. został oskarżony o to, że:

- I. w okresie od dnia 30 lipca 2022 r. do dnia 30 grudnia 2022 r. w T., w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, poprzez umieszczanie obraźliwych i znieważających komentarzy na portalu społecznościowym „l.”, uporczywie nękał M. T., wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia, udręczenia oraz naruszenia jej prywatności, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia w okresie od 18 listopada 2018 r., do 10 listopada 2019 r., części kary łącznej 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach z dnia 19 kwietnia 2022 r., o sygn. akt III K 269/20 za przestępstwa podobne z art. 190a § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. i in., tj. o czyn z art. 190a § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 12 § 1 k.k. i art. 64 § 1 k.k.;
- II. w okresie od bliżej nieustalonego dnia lipca 2022 r. do dnia 16 stycznia 2023 r. w T., w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, poprzez umieszczanie obraźliwych i znieważających komentarzy na portalu społecznościowym „l.”, a także poprzez podszywanie się pod A. B. wykorzystując jej dane osobowe do tworzenia fałszywych kont w ww. portalu w celu wyrządzenia jej szkody osobistej, uporczywie nękał A. B., wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia, udręczenia oraz naruszenia jej prywatności, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia w okresie od 18 listopada 2018 r., do 10 listopada 2019 r., części kary łącznej 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach z dnia 19 kwietnia 2022 r., o sygn. akt III K 269/20 za przestępstwa podobne z art. 190a § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. i in., tj. o czyn z art. 190a § 1 k.k. i art. 190a § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. i art. 12 § 1 k.k. i art. 64 § 1 k.k.;

- III. w okresie od bliżej nieustalonego dnia sierpnia 2022 r. do dnia 4 stycznia 2023 r. w T., w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, poprzez umieszczanie obraźliwych i znieważających komentarzy na portalu społecznościowym „I.”, a także poprzez podszywanie się pod Z. B. wykorzystując jej dane osobowe i wizerunek do tworzenia zniesławiających ją zdjęć umieszczanych na ww. portalu w celu wyrządzenia jej szkody osobistej, uporczywie nękał Z. B., wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia, udręczenia oraz naruszenia jej prywatności, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia w okresie od 18 listopada 2018 r., do 10 listopada 2019 r., części kary łącznej 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach z dnia 19 kwietnia 2022 r., o sygn. akt III K 269/20 za przestępstwa podobne z art. 190a § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 k.k. przy zastosowaniu art 91 § 1 k.k. i in.,
tj. o czyn z art 190a § 1 k.k. i art. 190a § 2 k.k. przy zastosowaniu art 11 § 2 k.k. i art. 12 § 1 k.k. i art 64 § 1 k.k.;
- IV. w okresie od bliżej nieustalonego dnia października 2022 r. do dnia 1 stycznia 2023 r. w T., w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, poprzez budowanie poczucia osaczenia oraz umieszczanie obraźliwych i znieważających A. S. i osobę dla niej najbliższą komentarzy na portalach społecznościowych „I.” oraz „F.”, uporczywie nękał A. S., wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia, oraz naruszenia jej prywatności, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia w okresie od 18 listopada 2018 r., do 10 listopada 2019 r., części kary łącznej 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach z dnia 19 kwietnia 2022 r., o sygn. akt III K 269/20 za przestępstwa podobne z art. 190a § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. i in.,
tj. o czyn z art. 190a § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 12 § 1 k.k. i art. 64 § 1 k.k.;

- V. w okresie od bliżej nieustalonego dnia końca sierpnia 2022 r. do dnia 23 grudnia 2022 r. w T., w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, poprzez budowanie poczucia osaczenia oraz umieszczanie komentarzy na portalu społecznościowym „I.”, uporczywie nękał N. S., wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, oraz naruszenia jej prywatności, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu lat od odbycia w okresie od 18 listopada 2018 r., do 10 listopada 2019 r., części kary łącznej 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach z dnia 19 kwietnia 2022 r., o sygn. akt III K 269/20 za przestępstwa podobne z art. 190a § 1 kk. w zw. z art. 4 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. i in., tj. o czyn z art. 190a § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 12 § 1 k.k. i art. 64 § 1 k.k.;
- VI. w okresie od bliżej nieustalonego dnia końca lutego 2022 r. do dnia 16 stycznia 2023 r. w T., w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, poprzez budowanie poczucia osaczenia oraz umieszczanie obraźliwych i znieważających komentarzy na portalu społecznościowym „I.”, uporczywie nękał D. H., wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia, udręczenia oraz naruszenia jej prywatności, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia w okresie od 18 listopada 2018 r., do 10 listopada 2019 r., części kary łącznej 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach z dnia 19 kwietnia 2022 r., o sygn. akt III K 269/20 za przestępstwa podobne z art. 190a § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. i in., tj. o czyn z art. 190a § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 12 § 1 k.k. i art. 64 § 1 k.k.;
- VII. w okresie od bliżej nieustalonego dnia końca maja 2022 r. do dnia 6 stycznia 2023 r. w T., w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, poprzez budowanie poczucia osaczenia oraz umieszczanie obraźliwych i znieważających komentarzy na portalach społecznościowych „I.” i „F.”, a także poprzez podszywanie się pod A. S. wykorzystując jej dane

osobowe do tworzenia fałszywych kont w ww. portalu w celu wyrządzenia jej szkody osobistej, uporczywie nękał A. S., wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia, udręczenia oraz naruszenia jej prywatności, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia w okresie od 18 listopada 2018 r., do 10 listopada 2019 r., części kary łącznej 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach z dnia 19 kwietnia 2022 r., o sygn. akt III K 269/20 za przestępstwa podobne z art. 190a § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. i in.,
tj. o czyn z art. 190a § 1 k.k. i art. 190a § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. i art. 12 § 1 k.k. i art. 64 § 1 k.k.;

- VIII. w okresie od dnia 17 lipca 2022 r. do dnia 14 stycznia 2023 r. w T., w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, poprzez umieszczanie obraźliwych i znieważających S. H. i osoby dla niego najbliższe komentarzy na portalu społecznościowym „F.”, a także poprzez podszywanie się pod S. H. wykorzystując jego dane osobowe do tworzenia fałszywego konta w ww. portalu w celu wyrządzenia mu szkody osobistej, uporczywie nękał S. H., wzbudzając u niego uzasadnione okolicznościami poczucie udręczenia oraz naruszenia jego prywatności, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia w okresie od 18 listopada 2018 r., do 10 listopada 2019 r., części kary łącznej 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach z dnia 19 kwietnia 2022 r., o sygn. akt III K 269/20 za przestępstwa podobne z art. 190a § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. i in.,
tj. o czyn z art. 190a § 1 k.k. i art. 190a § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. i art. 12 § 1 k.k. i art. 64 § 1 k.k.;

- IX. w okresie od dnia 15 listopada 2018 r. do dnia 5 grudnia 2018 r. oraz od dnia 10 lutego 2021 r. do dnia 18 grudnia 2022 r. w T., w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, poprzez umieszczanie obraźliwych i znieważających N. C. i osobę dla niej najbliższą komentarzy na portalu społecznościowym „I.” – w tym pomawiających ją o pedofilię, oraz

przesyłanie do niej wulgarnych i obelżywych wiadomości prywatnych poprzez komunikator „M.”, a także poprzez podszywanie się pod N. C. wykorzystując jej dane osobowe do tworzenia fałszywego konta w ww. portalu w celu wyrządzenia jej szkody osobistej, uporczywie nękał N. C., wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia oraz naruszenia jej prywatności, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia w okresie od 18 listopada 2018 r., do 10 listopada 2019 r., części kary łącznej 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach z dnia 19 kwietnia 2022 r., o sygn. akt III K 269/20 za przestępstwa podobne z art. 190a § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. i in., tj. o czyn z art. 190a § 1 k.k. i art. 190a § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. i art. 12 § 1 k.k. i art. 64 § 1 k.k.;

- X. w dniu 16 grudnia 2022 r. w T. poprzez przesłanie prywatnej wiadomości przy użyciu komunikatora „M.”, groził N. C. naruszeniem czynności narządu ciała, przy czym groźba ta wzbudziła w zagrożonej uzasadnioną obawę, że będzie spełniona,
tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Tychach wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2024 r., sygn. akt II K 1189/23 uznał A. K. za winnego:

1. tego, że działając w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności, zanim zapadł pierwszy chociażby nieprawomocny wyrok dotyczący któregośkolwiek z przypisanych mu czynów, dopuścił się występków opisanych w punktach I do IX części wstępnej wyroku, z tym ustaleniem co do czynu opisanego w punkcie IX, iż miał miejsce w okresie od dnia 10 lutego 2021 r. do dnia 18 grudnia 2022 r., tj. ciągu przestępstw z art. 190a § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 12 § 1 k.k. i art. 64 § 1 k.k. oraz z art. 190a § 1 k.k. i art. 190a § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. i art. 12 § 1 k.k. i art. 64 § 1 k.k., za które wymierzył mu jedną karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
2. tego, że w okresie od dnia 15 listopada 2018 r. do dnia 5 grudnia 2018 r. w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru,

uporczywie nękał N. C., wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia oraz naruszenia jej prywatności poprzez przesyłanie do niej wulgarnych i obelżywych wiadomości prywatnych poprzez komunikator „M.” czym wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 190a § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., za co wymierzył mu karę 7 miesięcy pozbawienia wolności;

3. popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w punkcie X części wstępnej wyroku, wyczerpującego znamiona występku z art. 190 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności.

Jednocześnie na podstawie art. 91 § 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył ww. kary jednostkowe pozbawienia wolności i wymierzył A. K. karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet okres tymczasowego aresztowania. Ponadto orzekł na podstawie art. 41a § 1 k.k. zakaz kontaktowania się przez ww. w jakikolwiek sposób z pokrzywdzonymi oraz zakaz zbliżania się do nich na odległość mniejszą niż 200 metrów, na okres 15 lat, a także zadośćuczynienie w kwotach po 5.000 zł na ich rzecz. Wyrok zawierał także rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu.

Po rozpoznaniu apelacji prokuratora, oskarżonego i jego obrońcy, Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 25 października 2024 r., sygn. akt VI Ka 539/24 uchylił zaskarżone orzeczenie i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Tychach do ponownego rozpoznania.

Skargę na wyrok sądu odwoławczego wniósł zarówno pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej D. H., jak i prokurator.

Ten pierwszy zaskarżonemu wyrokowi zarzucił „naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a to art. 437 § 1 i 2 k.p.k. i wydanie orzeczenia kasatoryjnego pomimo braku istnienia w sprawie bezwzględnych przyczyn odwoławczych wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., a także braku istnienia innych przyczyn, dla których konieczne byłoby przeprowadzenie na nowo przewodu sądowego w całości”. W konsekwencji wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania, a także przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kosztów ustanowienia pełnomocnika z wyboru według norm prawem przewidzianych.

Z kolei oskarżyciel publiczny wyrokowi sądu odwoławczego zarzucił „naruszenie prawa procesowego, a to art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w sytuacji, gdy nie jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu sądowego w całości z powodu błędnego uznania iż w sprawie doszło do naruszenia prawa do obrony poprzez uniemożliwienie oskarżonemu udziału w rozprawie, podczas gdy oskarżony o udział w rozprawie nie wnosił, a po skutecznym złożeniu wniosku o doprowadzenie na rozprawę taki udział został mu zapewniony, zaś ewentualne uzupełnienie postępowania dowodowego w zakresie czynności przesłuchania świadka, którego Sąd I instancji przesłuchiwał za zgodą obrońcy oskarżonego, częściowo pod jego nieobecność z uwagi na opóźnienie konwoju, mogło zostać przeprowadzone na rozprawie apelacyjnej, a nadto w sprawie nic zachodzą przesłanki wskazane w art. 439 § 1 k.p.k. i art. 454 k.p.k.”. W konkluzji prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Odpowiedź na skargi wniósł zarówno oskarżony, jak i jego obrońca, domagając się ich oddalenia. Z kolei pełnomocnik wszystkich oskarżycieli posiłkowych poparł skargę prokuratora.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesione w niniejszej sprawie skargi na wyrok sądu odwoławczego nie są zasadne, wobec czego podlegały oddaleniu na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

W pierwszej kolejności przypomnieć należy, że zakres kontroli dokonywanej po wniesieniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k., ograniczony jest wyłącznie do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego (por. uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17, OSNKW 2018, nr 3, poz. 23). Natomiast niedopuszczalne jest, aby Sąd Najwyższy we wskazanym trybie oceniał merytorycznie prawidłowość przeprowadzonej kontroli odwoławczej w aspekcie uchybień podniesionych w apelacji, czy też zasadność uchybień stwierdzonych przez sąd drugiej instancji (zob. postanowienie SN z dnia 25 sierpnia 2023 r., II KS 28/23 i przywołane tam judykaty).

Tymczasem analiza treści podniesionych zarzutów, jak i części motywacyjnych obu skarg wskazuje, że ich autorzy oczekują w istocie weryfikacji trafności decyzji podjętej przez organ *ad quem*. Skupiają się bowiem wyłącznie na polemice ze stanowiskiem wyrażonym w zaskarżonym wyroku co do naruszenia na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego prawa do obrony poprzez uniemożliwienie oskarżonemu udziału w kolejnych rozprawach. Jak wskazano wyżej, tego rodzaju argumentacja nie może doprowadzić do uchylenia wyroku zaskarżonego w oparciu o przepisy rozdziału 55a k.p.k. Celem tej instytucji nie jest bowiem „dublowanie” przeprowadzonej już kontroli instancyjnej, a wyeliminowanie bezpodstawnego wydawania przez sądy odwoławcze wyroków kasatoryjnych w sytuacji, gdy rozstrzygnięcie *in meriti* mogło zapaść w drugiej instancji.

Sąd *ad quem* jako powód wydania wyroku kasatoryjnego wskazał na konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Jak słusznie podkreśla się w judykaturze, przesłanka ta określona w art. 437 § 2 zdanie drugie *in fine* k.p.k. zachodzi wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w realiach sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji (*vide* uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19, OSNKW 2019, nr 6, poz. 31). Nie budzi wątpliwości, że prawo do uczestnictwa oskarżonego w rozprawie głównej jest jednym z podstawowych elementów rzetelnego procesu karnego, zapewniającym realizację prawa do obrony zarówno w ujęciu formalnym, jak i materialnym. Zatem procedowanie w toku postępowania jurysdykcyjnego pod nieobecność oskarżonego pozbawionego wolności, który domaga się doprowadzenia na rozprawę, zawsze stanowiło będzie rażące naruszenie tego prawa nawet wówczas, gdy kierowana przez niego korespondencja nie dotrze do sądu. W ocenie sądu *ad quem* taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie, gdyż oskarżony nie ze swej winy nie mógł uczestniczyć w rozprawach w dniach 15 stycznia 2024 r., 8 lutego 2024 r., 15 lutego 2024 r., 19 lutego 2024 r. i częściowo 4 marca 2024 r. W świetle powyższych ustaleń konieczność uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji celem powtórzenia

całego przewodu sądowego nie budzi wątpliwości. Wszystkie czynności procesowe zostały bowiem przeprowadzone w trakcie ww. rozpraw.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia, o kosztach sądowych postępowania skargowego rozstrzygając na podstawie art. 636 § 2 k.p.k. w zw. z art. 633 k.p.k. oraz art. 539f k.p.k. w zw. z art. 527 § 4 *a contrario* k.p.k.

[J.J.]

[r.g.]

Paweł Kołodziejcki

Igor Zgoliński

Marek Siwek